FIL-QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT NATASHA GALEA SCIBERRAS B.A., LL.D.

Kawza Nru: 269/2015

Il-Pulizija
(Spettur Malcolm Bondin)

vs

Rosario Cantarella
(Karta tal-identita` Taljana AO0517099)

Illum: 30 ta' Mejju 2022

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tal-imputat **Rosario Cantarella** ta' 35 sena, iben Giovanni Mario u Virgilia nee` Giuffrida, imwieled Katanja ġewwa Sqallija nhar l-24 ta' Mejju 1979, residenti fil-fond 'Limerick' Flat 13, Triq il-Baċir, Imsida u detentur tal-karta tal-identita` Taljana bin-numru AO0517099;

Akkużat talli f'dawn il-Gżejjer fis-27 ta' Marzu 2015 u fis-sentejn ta' qabel:

a) Ikkoltiva l-pjanta *cannabis* bi ksur tal-Artikolu 8(ċ) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta;

b) Kellu fil-pussess tiegħu l-pjanta *cannabis* kollha jew biċċa minnha, bi ksur tal-Artikolu 8(d) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta` Malta.

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex barra milli tapplika l-piena skont il-liġi, tordna lill-akkużat sabiex iħallas l-ispejjeż li għandhom x'jaqsmu mal-ħatra tal-esperti skont l-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Semgħet ix-xhieda, rat l-atti kollha tal-każ u d-dokumenti eżebiti, inkluż l-Ordni ta' l-Avukat Ġenerali bis-saħħa tas-sub-artikolu (2) tal-Artikolu 22 tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi (Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta), sabiex din il-kawża tinstema' minn din il-Qorti bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali[1];

Semgħet lill-Prosekuzzjoni tirrimetti ruħha għall-provi prodotti;

Rat illi d-difiża talbet li tippreżenta nota ta' sottomissjonijiet bil-miktub, iżda minkejja li l-Qorti laqgħet din it-talba, din baqgħet ma ġietx ippreżentata.

Ikkunsidrat:

Illi f'dawn il-proċeduri, il-Prosekuzzjoni ressqet is-segwenti xhieda u provi:

1. **L-Ispettur** (illum Supretendent) **Malcolm Bondin** esebixxa stqarrija rilaxxjata mill-imputat nhar is-27 ta' Marzu 2015[2] u sustanza li ġiet immarkata bħala Dok. MB1.[3]

2. **PS 1026 Brandon Gauci** jixhed illi nhar is-27 ta' Marzu 2015, flimkien ma' PC 243 u PS 1500, huwa esegwixxa mandat ta' arrest u tfittxija fil-konfront tal-imputat odjern. Huwa jgħid illi hekk kif l-imputat ħareġ mill-appartament tiegħu, Flat 13, Triq il-Baċir, Imsida, dan ġie arrestat u saret tfittxija fir-residenza tiegħu. Hemmhekk instab kontenitur ġewwa l-kċina b'żerriegħa suspettata tal-*cannabis* u fil-bitħa, ġewwa xi *pots* tal-pjanti, instabu żewġ pjanti suspettati *cannabis*. L-imputat ġie arrestat u ttieħed ġewwa l-Kwartieri Ġenerali tal-Pulizija.[4]

3. **PS 1500 Alfred Cutajar** jixhed ukoll dwar it-tfittxija li saret fir-residenza tal-imputat nhar is-27 ta' Marzu 2015, fuq skorta ta' mandat ta' tfittxija u arrest fil-konfront tal-istess imputat, u jgħid illi waqt l-istess tfittxija, fil-kċina, minn landa tal-gallettini ġiet elevata żerriegħa tal-*cannabis* u minn terrazzin żgħir, fuq wara tar-residenza, f'żewġ *pots* huma setgħu jaraw żewġ pjanti żgħar tal-*cannabis*. L-oġġetti misjuba ġew elevati u l-imputat ġie arrestat.

   In kontro-eżami x-xhud jgħid illi l-oġġetti ġew elevati mill-uffiċjali tal-pulizija preżenti, għalkemm ma setax jiftakar min minnhom. Jgħid ukoll illi preżenti għat-tfittxija kien hemm hu, PS 1026 u PC 243. L-oġġetti ġew elevati dak il-ħin fil-presenza tal-imputat.[5]

---

[1] Ara a fol. 4 tal-proċess.
[2] Ara din l-istqarrija, a fol. 6 sa 8 tal-proċess.
[3] Ara a fol. 5 tal-proċess.
[4] Ara a fol. 12 u 13 tal-proċess.
[5] Ara a fol. 14 sa 17 tal-proċess.

4. **L-Ispettur Malcolm Bondin** jixhed illi nhar is-27 ta' Marzu 2015, membri mill-Iskwadra kontra d-Droga esegwew tfittxija ġewwa r-residenza tal-imputat odjern, li kkopera bis-sħiħ mal-pulizija preżenti tant illi meta dawn staqsewh jekk kellux xi ħaġa llegali huwa qalilhom li kellu pjanta tal-*cannabis* fit-terrazzin tar-residenza tiegħu. Jgħid in oltre illi kien hemm ukoll xi pjanti nexfin oħra li wkoll ġew elevati u illi dawn ġew esebiti minnu f'seduta preċedenti. Ix-xhud imbagħad irrefera għal dak li kien stqarr l-imputat fl-istqarrija rilaxxjata minnu u kkonferma illi l-istqarrija esebita minnu a fol. 6 sa 8 tal-proċess kienet l-istqarrija rilaxxjata mill-istess imputat.[6]

F'seduta sussegwenti tal-11 ta' Diċembru 2018, l-Ispettur Malcolm Bondin esebixxa wkoll *envelope* ta' lewn kannella, li kien fih *evidence bag* bin-numru S00166501, mgħoddi lilu minn PC 243, PS 1550 u PC 1026, u li fih kien hemm żewġ pjanti suspettati tal-*cannabis* li kienu nstabu ġewwa r-residenza tal-imputat.[7]

5. **PC 243 Clayton Frendo** jixhed illi nhar is-27 ta' Marzu 2015, matul it-tfittxija fir-residenza tal-imputat instabu kontenitur żgħir tal-*aluminium* b'xi żerriegħa fih, liema kontenitur instab fil-kċina, kif ukoll f'terrazzin fuq wara tal-kamra tas-sodda, pjanta żgħira tal-*cannabis*. Skont ix-xhud, fit-terrazzin ta' quddiem kien hemm ħafna xtieli oħra li kienu jidhru li kienu mejtin.[8]

6. Mir-relazzjoni tal-espert **ix-Xjenzat Godwin Sammut**, maħtur fil-mori ta' dawn il-proċeduri bħala espert sabiex janalizza Dok. MB 1 u Dok. MB 2 esebiti mill-Ispettur Malcolm Bondin[9], jirriżulta illi għall-analizi tiegħu, huwa ngħata *envelope* ta' lewn kannella mmarkat **S/B/156/2016** li fih: *Evidence bag* bin-numru L00331657 li fih (1) landa tal-metall li fiha (i) ħames biċċiet ta' fuq tas-sigaretti (ii) zokk (iii) ammont taż-żerriegħa u (iv) traċċi ta' ħaxix ta' lewn aħdar (2) *envelope* ta' lewn kannella li fih *evidence bag* bin-numru S00166500 vojt u biċċa zokk bl-għeruq u traċċi ta' weraq ta' lewn aħdar maz-zokk.

Envelope ta' lewn kannella mmarkat **K/B/41/2019** li fih: *envelope* ieħor ta' lewn kannella li fih: (i) *Evidence bag* bin-numru S00166501 vojt (ii) żewġ zkuk bl-għeruq u (iii) frak ta' weraq ta' lewn aħdar.

L-istess espert ikkonkluda s-segwenti dwar dawn id-dokumenti:

[6] Ara din ix-xhieda a fol. 21 sa 23 tal-proċess.
[7] Ara din ix-xhieda a fol. 31 u 32 tal-proċess.
[8] Ara a fol. 26 sa 28 tal-proċess.
[9] Ara a fol. 9 u a fol. 30 tal-proċess.

(a) Illi fuq estratti meħuda mill-ħaxix u weraq ta' lewn aħdar li hemm fid-dokument immarkat S/B/156/2016 u K/B/41/2019 instabet is-sustanza *Tetrahydrocannabinol (THC)*. Il-piż kien biss traċċi. Il-purita` ma setgħetx issir minħabba l-ammont tal-ħaxix kien biss traċċi. Din is-sustanza tiġi mill-pjanta tal-kannabis u hija kkontrollata bil-liġi taħt Taqsima III, Sezzjoni 8 tal-Kapitlu 101 tal-Liġijiet ta' Malta.[10]

Da parti tiegħu, **l-imputat** għażel li jieħu l-pedana tax-xhieda. Huwa jixhed illi huwa ġie arrestat il-Ġimgħa filgħodu hekk kif kien ħiereġ mir-residenza tiegħu, fejn kien jgħix ma' martu u illi quddiem ir-residenza kien hemm żewġ pulizija li kienu qed jistennewh u li kellhom mandat. Jgħid ukoll illi saritlu tfittxija fir-residenza tiegħu, inkluż fil-bagalji u fil-ħwejjeġ, iżda ma nstab xejn, filwaqt illi hekk kif ħarġu barra, fit-terrazzin, sabu pjanta żgħira tal-*cannabis*. Jgħid ukoll illi fit-terrazzin kellu ħafna pjanti u fjuri li ma kinux tal-*cannabis*. Fir-rigward tal-pjanta tal-*cannabis*, huwa jgħid illi filgħaxija qabel jorqod, huwa jpejjep *joint* u allura żera' din il-pjanta. Jispjega li huwa kien jitfa' ż-żerriegħa u jistenniha tikber qisu xi 40 ċentimetru, inixxifha u mbagħad kien ipejjipha. Fil-għaxija meta l-mara kienet tmur torqod, huwa kien imur barra fil-gallarija u kien ipejjep *joint*. Jgħid ukoll illi meta dik il-pjanta kienet tispiċċa, kien jiżra' żerriegħa oħra. Jgħid illi kien huwa biss li kien jagħmel użu mill-pjanta. Jgħid in oltre fir-rigward tal-landa tal-ħadid li fiha nstabu ż-żerriegħa, illi din kienet tiegħu, u illi l-pjanta ta' qabel kellha ħafna żerriegħa u huwa kien qegħdhom hemm sabiex ikun jista' jerġa' jiżra'. Jikkonferma li huwa dejjem żera' pjanta waħda għaliex din kienet tkun għalih biss. Jgħid illi din il-biċċa xogħol għamilha tliet darbiet, qisu darba f'sena. Jikkonferma dak li kien qal fl-istqarrija tiegħu fis-sens illi huwa kien ipejjep *joint* kuljum qabel jorqod, kif ukoll dak li kien qal fl-istess stqarrija fis-sens illi huwa kellu xi żerriegħa tal-*cannabis*, kien żeragħhom u kabbar pjanta madwar 40 ċentimetru, liema pjanta dam jieħu minnha xi erba' xhur. Wara biż-żerriegħa tal-istess pjanta, żera' pjanta oħra iżda din ma kinitx tajba għax kienet tagħmel żerriegħa biss. Baqa' sejjer hekk, jiżra' pjanta waħda, iħalliha tikber xi 40 ċentimetru u jieħu minnha. B'kollox f'sentejn kabbar erba' pjanti.[11]

Ikkunsidrat ukoll:

Illi fil-każ odjern, l-imputat jinsab akkużat bir-reati ta' kultivazzjoni tal-pjanta tal-*cannabis* u ta' pussess tal-pjanta tal-*cannabis* ai termini tal-Artikoli 8(ċ) u 8(d) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta rispettivament.

Mill-provi proċesswali m'hemmx dubju illi nhar is-27 ta' Marzu 2015, l-imputat instab fil-pussess ta' pjanta jew pjanti, li mir-relazzjoni tax-Xjenzat Godwin Sammut, irriżulta li kienu tal-*cannabis*. Fix-xhieda tiegħu f'dawn il-proċeduri, l-imputat jammetti li fil-pussess tiegħu nstabet pjanta tal-*cannabis*, kif jammetti

[10] Ara din ir-relazzjoni a fol. 37 *et seq* tal-proċess.
[11] Ara a fol. 55 sa 62 tal-proċess.

wkoll li kien hu li żera' din il-pjanta. Jgħid ukoll illi f'dawk l-aħħar sentejn huwa kien kabbar erba' pjanti, u jispjega kif kien ikabbar waħda u kif din tispiċċa, biż-żerriegħa tal-pjanta stess, kien ikabbar oħra, sabiex b'hekk kull darba jkollu pjanta li minnha kien jieħu l-weraq tagħha u dan dejjem għall-użu personali tiegħu.

Filwaqt illi PS 1026 Brandon Gauci u PS 1500 Alfred Cutajar jixhdu illi fil-pussess tal-imputat instabu żewġ pjanti, PC 243 Clayton Frendo jixhed illi kien hemm pjanta waħda tal-*cannabis* u numru ta' xtieli oħra li kienu jidhru mejtin. Fi kwalunkwe każ ma jirriżultax illi l-imputat ġie kontradett fil-verżjoni mogħtija minnu f'dawn il-proċeduri, u fl-istqarrija rilaxxjata minnu, tant illi mir-ritratti tal-oġġetti elevati u analizzati li jifformaw parti mir-relazzjoni tax-Xjenzat Godwin Sammut, jirriżulta illi t-tliet izkuk bl-għeruq qajla kellhom weraq magħhom (anzi ma' zokk minnhom jidhru biss l-għeruq mingħajr weraq) u in kwantu l-weraq dan jidher li kien f'ammont tassew żgħir, konsistenti biss, kif jgħid l-istess espert, fi traċċi. Fi kwalunkwe każ ma jidhirx li dakinhar tas-27 ta' Marzu 2015, l-imputat kellu iżjed minn erba' pjanti tal-*cannabis*.

Il-Qorti tirrileva illi riċentement, permezz tal-Att LXVI tas-sena 2021, li daħal fis-seħħ nhar it-18 ta' Diċembru 2021, il-leġislatur introduċa disposizzjonijiet ġodda fil-liġi illi emendaw il-Kapitolu 537 tal-Liġijiet ta' Malta, fost oħrajn, inkluż billi llum l-att tal-koltivazzjoni <u>sa erba' pjanti tal-*cannabis*</u>, <u>f'ċertu ċirkostanzi</u>, m'għadux jammonta għal reat. Hekk bis-saħħa ta' dawn l-emendi, l-Artikolu 7 tal-Kap. 537 illum jaqra hekk:

> 7. (1) Minkejja d-dispożizzjonijiet l-oħra ta' dan l-Att jew ta' kull liġi oħra, <u>il-kultivazzjoni sa erba' pjanti tad-droga kannabis</u>, <u>u l-pussess ta' mhux aktar minn ħamsin gramma ta' kannabis niexfa</u>, għall-użu personali, minn persuna ta' 'l fuq minn tmintax (18)-il sena, fl-indirizz residenzjali li jidher fuq dokument uffiċjali li juri l-indirizz ta' residenza, bħal karta ta' identità jew dokument ieħor ta' identità, <u>mhuwiex reat</u>, u l-persuna ma għandhiex tkun soġġetta li tinżamm f'kustodja taħt arrest biss minħabba tali kultivazzjoni u pussess f'dak l-indirizz:
>
> Iżda:
>
> (a) tali kultivazzjoni ma għandhiex isseħħ fi spazju viżibbli mill-pubbliku;
>
> (b) il-Pulizija Eżekuttiva għandha f'kull każ taqbad il-kannabis niexfa li ssib fuq il-post biss jekk din tkun fl-eċċess ta' ħamsin gramma. Meta wara li ssir l-elevazzjoni tal-kannabis niexfa jirriżulta li ma jkunx hemm lok li jittieħdu proċeduri minħabba l-fatt illi l-ammont ta' kannabis elevat ikun fil-limiti ta' dak permess mil-liġi, il-Pulizija għandha tgħaddi l-kannabis maqbuda lil dik l-aġenzija jew awtorità pubblika oħra hekk kif il-Ministru responsabbli għall-ugwaljanza jista' b'ordni fil-Gazzetta jaħtar għal dan il-

għan sabiex din tingħata lura lil sidha taħt dawk il-kondizzjonijiet illi dik l-aġenzija jew awtorità tista' tiffissa. Għandha tinżamm nota ta' dawn il-fatti:

Iżda wkoll ma tkun tista' tittieħed ebda azzjoni kontra l-Pulizija jekk wara li l-kannabis maqbuda tintiżen bi preċiżjoni jirriżulta illi din fil-fatt ma kinitx ta' kwantità li teċċedi l-ħamsin gramma.

(2) Dan l-artikolu ma għandu bl-ebda mod jinftiehem li qiegħed jawtorizza l-kultivazzjoni ta' aktar minn erba' pjanti tal-pjanta tal-kannabis u dan irrispettivament min-numru ta' residenti fl-istess indirizz residenzjali u irrispettivament mir-razza ta' tali pjanti.

(3) Għall-finijiet ta' dan l-artikolu u tal-artikolu 7A, "kannabis niexfa" tfisser il-fjoritura niexfa u weraq niexef tal-pjanta tal-kannabis.

Dan ifisser illi llum, l-att tal-kultivazzjoni sa erba' pjanti tal-kannabis m'għadux meqjus bħala reat kriminali sakemm jikkonkorru l-elementi li trid il-liġi fl-artikolu appena ċitat, inkluż illi tali kultivazzjoni tkun għall-użu personali tal-pussessur. Altrimenti jibqgħu japplikaw id-disposizzjonijiet tal-Artikolu 22(1B) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta.

Issa fil-każ odjern, kif ingħad iżjed 'il fuq, il-pjanti in kwistjoni ma kinux iżjed minn erbgħa; anzi l-imputat jgħid illi huwa kien ikabbar pjanta waħda kull darba. Lanqas ma jirriżulta illi l-pjanta jew pjanti in kwistjoni ma kinux għall-użu esklussiv tal-istess imputat; anzi ċ-ċokon tal-istess pjanti jikkorroboraw il-verżjoni tal-imputat ossia li huwa kien ikabbar il-pjanti tal-*cannabis* esklussivament għall-użu tiegħu u dan billi mill-pjanta li kien ikun qed ikabbar, huwa kien jagħmel *joint* kuljum qabel jorqod. Għalhekk fil-fehma tal-Qorti jirriżulta sodisfaċentement ippruvat illi l-koltivazzjoni da parti tal-istess imputat kienet issir għall-użu personali tiegħu. Dwar dan irid jingħad ukoll illi lanqas il-Prosekuzzjoni ma allegat xort'oħra, tant illi l-imputazzjoni (b) tikkontempla biss ir-reat ta' pussess 'sempliċi' tal-pjanta tal-*cannabis* u mhux il-pussess aggravat tal-istess.

Il-Qorti tirrileva wkoll illi mix-xhieda tal-uffiċjali tal-pulizija li għamlu t-tfittxija fir-residenza tal-imputat, kif ukoll mix-xhieda tal-imputat stess, jirriżulta illi huwa kien qed ikabbar il-pjanti tal-*cannabis* fir-residenza tiegħu stess, u proprju fl-indirizz li jidher fiċ-ċitazzjoni odjerna. In oltre għalkemm il-pjanti jidher li nstabu fi spazju miftuħ ossia fit-terrazzin tal-fond in kwistjoni, ma tirriżultax prova illi dawn kienu fi spazju viżibbli mill-pubbliku.

Fiċ-ċirkostanzi, għalhekk, il-Qorti tqis illi f'dan il-każ għandu japplika l-Artikolu 7 tal-Kap. 537 tal-Liġijiet ta' Malta, kif introdott bl-Att LXVI tas-sena 2021, b'dan għalhekk illi l-imputat m'għandux jinstab ħati ta' att li llum fil-liġi tagħna, f'ċerti ċirkostanzi li jikkonkorru lkoll f'dan il-każ, m'għadux jikkostitwixxi reat.

F'dan ir-rigward, il-Qorti tirreferi għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Martin Cassano</u>** tat-28 ta' Settembru 2017, u dan b'referenza għal ċirkostanzi simili fejn id-disposizzjoni tal-liġi li kienet tikkontempla r-reat li bih ġie mixli l-appellant f'dak il-każ, kienet ġiet imħassra:

> "Illi fir-rigward tat-tieni akkuza li hija imfassla fuq l-artikolu 97(f)(i) tal-Kapitolu 10 tal-Ligijiet ta' Malta, ghandu jinghad illi din id-disposizzjoni tal-ligi giet imhassra permezz tar-regolament 42 ta' l-Avviz Legali 376 ta' l-2012. Illi allura ghalkemm l-att vjolatur kien jikkostitwixxi reat meta sehh, dan madanakollu ma baqax jigi hekk ikkunsidrat ftit xhur wara l-akkuza. Illi in linja mad-decizjonijiet moghtija mill-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem il-qorti ghalhekk hija tal-fehma illi fir-rigward tat-tieni akkuza ebda piena ma ghandha tigi imposta fuq l-appellanti u l-Qorti ghaldaqstant ser tghaddi biex tastjeni milli tiehu konjizzjoni ta' dina l-akkuza u tirrevoka konsegwentement is-sejbien ta' htija li wasslet ghaliha l-Ewwel Qorti:
>
> "*The Court notes that the obligation to apply, from among several criminal laws, the one whose provisions are the most favourable to the accused is a clarification of the rules on the succession of criminal laws, which is in accord with another essential element of Article 7, namely the foreseeability of penalties .... The Court .... affirms that Article 7 § 1 of the Convention guarantees not only the principle of non-retrospectiveness of more stringent criminal laws but also, and implicitly, the principle of retrospectiveness of the more lenient criminal law. That principle is embodied in the rule that where there are differences between the criminal law in force at the time of the commission of the offence and subsequent criminal laws enacted before a final judgment is rendered, the courts must apply the law whose provisions are most favourable to the defendant.*"[12]
>
> Illi l-Qorti Ewropeja kompliet tirraferma din il-posizzjoni fid-decizjonijiet li segwew bhal Öcalan v. Turkey deciza fit-18 ta' Marzu, 2014 fejn gie ritenut:
>
> "*The court notes that the principle of retrospectiveness of the more lenient criminal law, considered by the court in Scoppola (no. 2), as guaranteed by Article 7, is embodied in the rule that where there are differences between the criminal law in force at the time of the commission of the offence and subsequent criminal laws enacted*

[12] Hawnhekk dik il-Qorti għamlet referenza għas-sentenza **<u>Scoppola vs Italy</u>**, App. No. 12049/03 – 17/09/2009 (Grand Chamber).

before a final judgment is rendered, the courts must apply the law whose provisions are most favourable to the defendant."[13]

Sahansitra il-Professur Mamo fin-noti tieghu ghad-dritt penali kien tal-fehma illi:

"In fact, in the hypothesis under discussion, though the liability was contracted while the former law was still in force, the prosecution and sentence would be carried on and pronounced after such law has been repealed. So that, if such law were to be applied to such prosecution and sentence, it would be given an effect beyond its legal limit of operation.

It is thus not by way of an equitable retrospective application of the new law but rather on the grounds that the operation of the old law cannot extend beyond its repeal (divieto di ultra-attivita`) that, in this hypothesis, the criminal proceedings cannot be maintained in respect of the act which, at the time of the trial, has ceased to constitute a criminal offence."[14]

Kompliet tgħid il-Qorti illi:

"B'hekk illum ghalkemm il-prosekuzzjoni tar-reat abrogat fil-mori tal-proceduri jista' jitkompla u dan fid-dawl ta' dak li jipprovdi l-Att dwar l-Interpretazzjoni, madanakollu l-istess qieghed jitqies illi huwa leziv tal-artikolu 7 tal-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet tal-Bniedem."

Fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tat-13 ta' April 2021, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Hany Abdullatif Tawkif Elkhawiny**, għalkemm f'dak il-każ kien hemm tibdil fil-piena kkontemplata fil-liġi wara ż-żmien tar-reat u wara s-sentenza tal-ewwel Qorti u għalhekk mhux tibdil fil-liġi li wassal sabiex att jew ommissjoni ma jibqax jikkostitwixxi reat, bħal fil-każ tal-lum, il-Qorti adottat l-istess posizzjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza ta' **Cassano** fuq ċitata u qalet hekk dwar din il-materja:

"Il-punt huwa jekk u safejn Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tista' tapplika l-piena l-anqas gravi fil-każ fejn il-piena marbuta ma reat fiż-żmien meta jkun seħħ reat tiġi mibdula matul iż-żmien li imputat ikun qiegħed jiġi mixli b'reat partikolari li l-piena tiegħu tiġi mibdula – b'piena anqas – fil-mori ta' dawk il-proċeduri.

21. Il-prinċipju legali imsemmi huwa dak li jitnissel mill-artikolu 27 tal-Kodiċi Kriminali u ċjoe illi : -

[13] Hawnhekk saret referenza wkoll għal **Ruban vs Ukraine** – 12/07/2016 u **Koprivnikar vs Slovenia**.

[14] Informazzjoni miksuba minn artikolu minn The Times of Malta data 27 ta' Frar 2017 "The more lenient criminal law" miktub mill-Profs. Kevin Aquilina.

Jekk il-piena stabbilita mil-liġi li tkun isseħħ fiż-żmien tal-kawża u dik li kienet isseħħ fiż-żmien li sar ir-reat ma jkunux xorta waħda, għandha tingħata l-piena l-anqas gravi.[15]

22. Biss din il-kwistjoni legali mhix daqshekk sempliċi daqs kemm tidher. Għalkemm il-Kodiċi Kriminali huwa ċar fuq dan il-punt, jidher daqstant ċar li l-artikolu 27 tal-Kodiċi Kriminali baqa' mhux mittiefes u mimsus sa minn meta l-Kodiċi Kriminali kien ġie promulgat bil-Proklama numru 1 tal-10 ta' Marzu 1854 li promulga l-Ordni tal-Maesta' Tagħha r-Reġina fil-Kunsill tat-30 ta' Jannar 1854. Dak iż-żmien l-artikolu 26 kien jaqra hekk :

Se la pena stabilita nel tempo del giudizio e quella che era fissata nel tempo del reato fossero diverse fra loro, sara' sempre applicata quella di qualita' meno grave.

23. Dan huwa prinċipju sempliċi daqskemm importanti f'dan il-każ. Huwa prinċipju li, qalb diversi kien jagħmel il-Kodiċi Kriminali Malti wieħed mill-aktar Kodiċijiet għall-avangwardja ta' żmienu.

24. Fil-fatt anke l-Professur Sir Anthony Mamo kien kiteb fuq dan is-suġġett fil-**Lectures in Criminal Law**[16] fejn waqt li jgħid li l-injoranza tal-liġi kriminali mhix skużanti għal min jiskriha, kif ukoll li l-liġi kriminali tapplika minn meta tiġi promulgata l-quddiem u li ma għandhiex applikabbilita retroattiva, jgħid ukoll li pero:

An apparent exception to the rule that a penal law cannot have retrospective effect occurs where a new law enacted after the commission of te offence is less severe or more advantageous to the offender than the law in force at the time the offence was committed. This hypothesis is twofold:-

a) The law against which the offence was committed is subsequently repealed, so that the act is no longer criminal;
b) The law against which the offence was committed is subsequently amended or changed so that, though the act is still criminal, the punishment or the conditions of liability and prosecution are varied.

…

[15] Fit-test ingliż tal-Kodiċi Kriminali jingħad hekk:
27. If the punishment provided by the law in force at the time of the trial **is different** from that provided by the law in force at the time when the offence was committed, the less severe kind of punishment shall be awarded.

[16] First Year, 1965, edizzjoni riveduta fl-1986, f'paġna 30 fejn jitratta l-**Operation of Criminal Law, Limitations by Time**

The ‘communis opinio’ among continental writers is that where the law in foce at the time of the commission of the offence and the subsequent law are different, the offender should be dealt with according to the law which is more favourable to him. This means that if the law in force at the time of the trial is less favourable to the accused than the law in force at the time of the commission of the offence, it is the latter law that should be applied retrospectively to his prejudice (*sic*). If, on the contrary, the new law is more favourable to the accused than the law which was in ofrce at the time the offence was committed, then it is the new law that should be applied; for, if the old law were to be applied, it would have, as to the excess of punishment or other aggravation, an effect beyond its limit of valid operation.

Section 28 of our Criminal Code provides that “if the punishment prescribed by the law in force at the time of the trial is different from that prescribed by the law in force at the time of the commission of the offnce, the less severe of the two punishments (Old Italian text : “pena di qualita’ meno grave”) shall be applied.

…

The above-quoted provisions of our Criminal Code applies ‘expressis verbis’ where the difference is between the punishment as at the time of the commission of the offence and the punishment as at the time of the trial. This means that if, when the new law reducing the punishment comes into force, proceedings in respect of the offence have already been definitely concluded, such new law does not affect the sentence already awarded; saving, of course, wven in this case, the Prerogative of Mercy. If, however, when the new law comes into operation an appeal from the sentence is still pending, then the accused is entitled to the benefit of the less severe punishment (V. Crim. Appeal ‘The Police vs. S. Chircop et’ 13.XI. 1943; Roberti, op. cit. Vol II, 315). .....

In conclusion it needs hardly be said that the principles above set forth concerning the application of the more favourable law may be set aside by an express provision in the repealing or amending law. This is, in Malta, commonly done, especially in respect of enactments which operate for a short period of time and are at short intervals amended or repealed and re-enacted. In such cases the necessity is obvious of saving unprejudiced any liability or proceedings incurred or instituted under the law so amended or repealed.

In England, the general rule is, now, that the repeal of a Statute has no effect on pending proceedings. Prior to 1889, by the unqualified repeal of the Statute on which an indictment was framed, the proceedings fell to the ground and no judgement would be pronounced. A prisoner indicted for an offence against

> an Act which was repealed after the offence was committed, but before the prisoner was tried, could not be sentenced under the repealed Act. But as to Statutes passed since 1889, the Interpretation Act, 1889 (52 & 53 Vict. C. 63, s. 38, ss.2) provides that where an Act "repeals any other enactment, then unless the contrary intention appears, the repeal shall not..... (d) affect any penalty, forfeiture or punishment incurred in respect of any offence committed against any enactment so repealed; or (e) affect any investigation, legal proceedings or remedy in respect of any such ....penalty, forfeiture or punishment as aforesaid", and that "any such investigation, legal proceeding or remedy may be instituted, continued or enforced and any such penalty, forfeiture or punishment may be imposed as if the repealing Act had not been passed". Particular clauses to the like effect were common in prior Statutes. (Arch. "Pleading, Evidence and Practice in Criminal Cases", Ed. 1931, pp.89).
>
> … in matters of procedure, the general rule is that the law to be applied is always that in force at the time of the trial, notwithstanding that at the time of the commission of the offence, the mode of proceeding may have been governed by a different law and irrespective of whether such former law was more, or less, favourable to the accused.

25. Fil-fatt, fiż-żmien meta inkitbu dawn in-Noti ta' Sir Anthony Mamo, Malta kien għad ma għandhiex l-Interpretation Act tagħha. Din il-Liġi fil-fatt ġiet promulgata aktar tard fl-4 ta' Frar 1975 bl-Att VII tal-1975. Fl-artikolu 12 jingħad hekk :

> **12.(1) Meta xi Att mgħoddi wara l-bidu fis-seħħ ta' dan l-Atti ħassar xi liġi oħra, kemm-il darba ma jidhirx ħsieb kuntrarju, t-tħassir m'għandux –**
> (a) jerġa' jġib fis-seħħ xi ħaġa li ma tkunx fis-seħħ jew li ma tkunx teżisti fiż-żmien li fih iseħħ it-tħassir;
> (b) jolqot it-tħaddim ta' xi liġi qabel ma kienet hekk imħassra jew xi ħaġa magħmula jew li tħalliet issir taħt xi liġi hekk imħassra;
> (ċ) jolqot xi dritt, privileġġ jew responsabbiltà miksuba jew meħuda taħt xi leġislazzjoni hekk imħassra jew li ġejja minn xi leġislazzjoni bħal dik;
> **(d) jolqot xi penali, konfiska jew piena li wieħed seta' jeħel dwar xi reat li jkun sar kontra xi liġi hekk imħassra, jew xi responsabbiltà għal xi penali, konfiska jew piena bħal dawk**;
> (e) jolqot kull stħarriġ, proċedimenti legali, jew rimedju dwar xi dritt, privileġġ, obbligazzjoni, responsabbiltà, penali, konfiska, jew piena kif intqal qabel,u kull stħarriġ, proċedimenti legali, jew rimedju bħal dawk jistgħu jinbdew, jitkomplew, jew jiġu nforzati, u kull penali, konfiska jew piena bħal dawk jistgħu jiġu mposti, bħallikieku l-Att li jħassar ma jkunx għadda.

26. Jiġifieri Skont din il-Liġi għalhekk meta jkun hemm bidla f'Liġi li tolqot anke l-piena li tkun preskritta għar-reat, il-Liġi li

għandha tibqa' applikabbli hija dik fiż-żmien ta' meta jkun ġie mwettaq ir-reat. Dan ifisser li bis-saħħa tal-Att dwar l-Interpretazzjoni, Kapitolu 249 tal-Liġijiet ta' Malta, il-posizzjoni **ceteris paribus** ġiet simili għal dik fir-rigward tal-posizzjoni fl-Ingilterra u Wales wara l-1889."

Hawnhekk il-Qorti ċċitat is-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali) fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Mark Anthony Brincat et** tal-4 ta' Lulju 2019, iżda kompliet hekk:

"28. Din il-Qorti jidhrilha li mill-banda l-oħra l-Att dwar l-Interpretazzjoni kien ġie promulgat f'Malta madwar tnax il-sena qabel ma Malta adottat l-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea fid-19 t'Awissu 1987, fejn allura l-artikolu 3 tiegħu jgħid li :

3.(1) Id-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali għandhom isiru, u jkunu esegwibbli bħala, parti mil-Liġi ta' Malta.
(2) Fejn ikun hemm xi liġi ordinarja li tkun inkonsistenti mad-Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali, l-imsemmija Drittijiet u Libertajiet Fundamentali għandhom jipprevalu, u dik il-liġi ordinarja għandha, safejn tkun inkonsistenti, tkun bla effett.

29. Fil-fatt, anke fil-pubblikazzjoni **Guide on Article 7 of the Convention** stampat mill-Qorti Ewropea għad-Drittijiet tal-Bniedem, fil-parti intitolata **No punishment without law**: **the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty** f'paġna 21 hemm il-parti jisimha **V. Principle of retrospective application of more favourable criminal law** fejn jingħad hekk : -

55. Even though Article 7 § 1 of the Convention does not expressly mention the principle of the retroactivity of the lighter penalty (unlike Article 15 § 1 in fine of the United Nations Covenant on Civil and Political Rights and Article 9 of the American Convention on Human Rights), the Court held that Article 7 § 1 guarantees not only the principle of non-retroactivity of more stringent criminal laws but also, and implicitly, the principle of retrospectiveness of the more lenient criminal law. That principle is embodied in the rule that where there are differences between the criminal law in force at the time of the commission of the offence and subsequent criminal laws enacted before a final judgment is rendered, the courts must apply the law whose provisions are most favourable to the defendant (Scoppola v. Italy (no. 2) [GC], §§ 103-109, concerning a thirty-year prison sentence instead of a life sentence). The Court considered that "inflicting a heavier penalty for the sole reason that it was prescribed at the time of the commission of the offence would mean applying to the

defendant's detriment the rules governing the succession of criminal laws in time. In addition, it would amount to disregarding any legislative change favourable to the accused which might have come in before the conviction and continuing to impose penalties which the State – and the community it represents – now consider excessive" (ibid., § 108). The Court noted that a consensus had gradually emerged in Europe and internationally around the view that application of a criminal law providing for a more lenient penalty, even one enacted after the commission of the offence, had become a fundamental principle of criminal law (ibid., § 106)."

Imbagħad b'referenza għall-każ ta' Cassano fuq ċitat, il-Qorti qalet illi essenzjalment f'dik is-sentenza l-Qorti tal-Appell Kriminali ħadet "*l-posizzjoni li essenzjalment jadotta l-Mamo qabel l-introduzzjoni tal-Att dwar l-Interpretazzjoni*" u kompliet tgħid illi *"Din ukoll jirriżulta li hija l-posizzjoni abbraċċjata mill-Professur Kevin Aquilina ...f'artikolu tiegħu miktub minnu fis-27 ta' Frar 2017".*[17]

Fis-sentenza tagħha, imbagħad, il-Qorti tal-Appell Kriminali kompliet hekk fil-każ ta' **Elkhawiny**:

> "34. Fil-fehma ta' din il-Qorti, il-prinċipji li illum il-ġurnata għandhom japplikaw f'dan il-kamp huma dawk li huma wkoll riflessi aktar il-fuq, b'mod partikolari, fl-artikolu 27 tal-Kodiċi Kriminali – speċifikament applikabbli għall-kamp penali u li fih l-elementi tal-grazia e giustizia illum ċentenarji u li ma ġiex mibdul fil-kamp penali, u li jirrifletti l-posizzjoni li aktar minn mija u ħamsin sena wara l-promulgazzjoni tiegħu huwa rifless fl-iżvilupp tal-Liġi u tal-Ġurisprudenza fil-Qasam tad-Drittijiet tal-Bniedem evolviet b'mod li l-artikolu 49 tal-Karta tad-Drittijiet tal-Bniedem tal-Unjoni Ewropeja aktar il-fuq imsemmija ma jħallix ekwivoċi. **Jekk wara li twettaq ir-reat, il-liġi tipprovdi għal piena inqas, dik il-piena għandha tkun applikabbli**."

Hawnhekk din il-Qorti tirreferi wkoll għas-sentenza tal-Qorti Kriminali fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Agostino Bugeja**[18] fejn kien gie ritenut b'referenza għall-Artikolu 27 tal-Kodiċi Kriminali, illi għalkemm dan l-artikolu jikkontempla biss il-każ fejn il-piena fiż-żmien tal-kawża tkun differenti mill-piena fiż-żmien tal-allegat reat u ma teżisti ebda dispożizzjoni espressa tal-liġi rigwardanti l-każ fejn, fiż-żmien tal-kawża, ir-reat ma jkunx għadu jeżisti, b'dana kollu *arguendo a fortiori* minn dan l-artikolu, hu ċar li l-akkużat għandu jinħeles minn kull piena fl-aħħar ipotesi. Altrimenti, il-liġi tkun qed tikkontradiċi lilha nnifsha meta tagħti effett retroattiv lil-liġi li kull ma tagħmel tipprovdi għall-piena aktar ljevi w fl-

[17] Ara l-artiklu '*The More Lenient Criminal Law*', ippubblikat f'*Times of Malta* fis-27 ta' Frar 2017.
[18] Vol. XXIV, p. iv. p. 941

istess ħin tiċħad dan l-effett retroattiv lil-liġi sussegwenti, li minflok tnaqqas il-piena, attwalment telimina l-piena kompletament.

Il-Qorti taqbel perfettament ma' dan ir-raġunament. Konsegwentement, fid-dawl ta' dawn il-prinċipji tqis illi ma tistax issib ħtija fl-imputat dwar fatt li llum m'għadux jikkostitwixxi reat.

Illi naturalment il-Qorti tqis illi dan għandu japplika wkoll mhux biss fir-rigward tal-imputazzjoni (a), iżda wkoll fir-rigward tar-reat ikkontemplat fl-imputazzjoni (b). Jirriżulta ċar mill-atti proċesswali, illi dan ir-reat ġie addebitat lill-imputat fid-dawl tas-sejba tal-pjanti tal-*cannabis* ġewwa r-residenza tiegħu. Għaldaqstant, fid-dawl tas-suespost, lanqas ma jista' l-imputat jinstab ħati ta' din l-imputazzjoni. Hawnhekk irid jingħad ukoll b'referenza għas-sejba taż-żerriegħa fir-residenza tal-imputat, illi anke jekk minn dak li jixhed l-istess imputat, wieħed kellu jasal sabiex jikkonkludi illi dawn kienu żerriegħa tal-*cannabis*, jibqa' l-fatt illi llum id-definizzjoni tal-kelma '*cannabis*' fl-Artikolu 2(1) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, teskludi ż-żerriegħa tagħha.

Konklużjoni

Għal dawn il-motivi, il-Qorti qed tiddikjara l-proċediment fil-konfront tal-imputat **Rosario Cantarella** bħala eżawrit.

Konsegwentement, m'hijiex tordna lill-imputat iħallas l-ispejjeż konnessi mal-ħatra tal-espert ix-Xjenzat Godwin Sammut f'dawn il-proċeduri.

Tordna d-distruzzjoni tal-oġġetti esebiti bħala Dok. MB 1 u Dok. MB 2, hekk kif din is-sentenza tgħaddi in ġudikat u dan taħt il-ħarsien tar-Reġistratur li għandu jirrediġi proċess verbal li jiddokumenta l-proċedura tad-distruzzjoni, liema dokument għandu jiġi nserit fl-atti ta' din il-kawża mhux aktar tard minn ħmistax-il jum minn tali distruzzjoni.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat